

בני משפחה מטפלים באזרח הוותיק

הצעה לסילבוס לתכנית הכשרה
מודולארית לאנשי מקצוע ומתנדבים

פורום הארגונים לבני משפחה
מטפלים באזרח הוותיק

יעוץ אקדמי ועריכה:
פרופ' שירה הנטמן, אייל בר איתן, יעל מילר, רחל לדאני, תמר בסביץ'

עיצוב גרפי: יעל מילר

אוקטובר 2021

פתח דבר

בתחילת שנת 2020 עם פרוץ מגפת הקורונה התכנס שולחן בין מגזרי בהובלת משרד רוה"מ לרכז את העיסוק וההתמודדות עם האתגרים סביב אוכלוסיית האזרחים וותיקים בתקופת הקורונה. אחד מצוותי המשימה שהוגדרו במסגרת שולחן זה היה **צוות אתגר בני משפחה מטפלים ואפטרופוסים**.

צוות האתגר זיהה, בין היתר, צורך ביצירת שפה מקצועית אחידה בהיבטים פונקציונליים ורגשיים לגורמים הנותנים סיוע ותמיכה לבני משפחה מטפלים דרך קביעת סטנדרטים להכשרתם של אנשי המקצוע בתחום.

פורום הארגונים לבני משפחה מטפלים באזרחים וותיקים הפועל מזה כ-8 שנים וחברים בו נציגי משרדי ממשלה, מערכת הבריאות, ארגונים ועמותות ארציים, לקח על עצמו להוביל מהלך של יצירת מתווה להכשרה של אנשי המקצוע והמתנדבים בתחום. הפורום הקים צוות חשיבה ופעולה לצורך העניין. חוברת זו היא תוצר עבודתם המשותפת של חברי הפורום.

כאשר ניגשנו לתהליך העבודה הנחנו מראש כמה הנחות יסוד :

- כל ארגון הוא אוטונומי בהבניית תהליכי ההכשרה של העובדים והמתנדבים המעניקים שירות ומענה לבני המשפחה המטפלים. ישנם ארגונים המפתחים מערך הכשרה פנימי בעוד שאחרים שולחים את העובדים לקורסים במרכזי הכשרה ומוסדות אקדמיים
- כל ארגון מבנה את תהליכי ההכשרה, לפני או תוך כדי כניסה לתפקיד, בהתאם למשאבים, שגרות העבודה, נהלים ותרבות ארגונית
- קיימת שונות בין הגופים והארגונים השונים באופי המענים ובטיב הקשר המצופה בין נותן השירות, איש המקצוע או המתנדב, ובן המשפחה המטפל
- הארגונים החברים בפורום הארגונים לבני משפחה מטפלים מניחים כי לאחידות שפה וידע, גם אם בסיסי, במגוון נושאים רלוונטיים יש חשיבות ומשמעות רבה בהנחת היסודות ותשתית העבודה בתחום בני המשפחה המטפלים באזרחים וותיקים בישראל

תהליך העבודה כלל :

1. מיפוי תהליכי ההכשרה הקיימים בארגונים השונים והגדרת נושאי הליבה הרלוונטיים לתחום
2. עבודה בצוותים על כל נושא בנפרד- הגדרת המטרות, מושגים מרכזיים וכלים
3. התכונות אקדמית על נושאי הליבה והוספת מראי מקום והפניות לקישורים רלוונטיים

מעבר לחשיבות ברמה הארגונית וברמת המדיניות הלאומית, הגדרנו גם מטרות למערך ההכשרה ברמת הפרט. למעשה יצרנו פרופיל של איש או אשת המקצוע שהיינו רוצים לראות במי שעוסק ונותן שירות לבני משפחה מטפלים בישראל ושתהליכי ההכשרה יכולים לסייע לו להשיג מטרות אלה :

- איש המקצוע ידע לזהות את בן המשפחה המטפל , להכיר את צרכיו, להושיט לו יד לתמוך בו ישירות או להפנות לשירות רלוונטי
- איש המקצוע יהיה בעל מיומנות של מסוגלות אישית- מקצועית למילוי תפקידו מתוך חוויה של למידה / התעדכנות מתמדת בעולם התוכן של בני משפחה מטפלים
- איש המקצוע יהיה חבר בקהילות ידע שונות
- איש המקצוע ידע לזהות נורות אדומות למצבים הדורשים ידוע / העברה לגורם רלוונטי
- איש המקצוע יכיר במורכבות התפקיד ויחשף לטכניקות לשמירה עצמית על גבולות אישיים ומקצועיים בצד תחושה של משמעות ושליחות

זוהי כאמור המעטפת והמכנה המשותף הרחב ביותר שהוגדר ע"י החברים בפורום הארגונים. אנו רואים בכך שלב נוסף בקידום הנושא לקראת גיבוש מדיניות לאומית לבני משפחה מטפלים בישראל .

אנו מקווים שתמצאו באוגדן זה משמעות וערך, וברוח השיתוף בפורום הארגונים לבני משפחה מטפלים אם יש ביזכם חומרים כתובים, מערכי הדרכה או זוגמאות כיצד נושאי הליבה משתלבים במערך ההכשרה והלווי של אנשי המקצוע והמתנדבים המעניקים שירות לבני משפחה מטפלים, נשמח אם תשתפו אותנו במייל Tamarb@jdc.org או rachel@caregivers.org.il ואנו נדאג להפיץ לכל חברי הפורום. (רשימת הארגונים החברים בפורום ולינקים ראה בסוף האוגדן)

ברצוננו להודות לכל מי שהיו שותפות לאורך הדרך בגיבוש מסמך זה
לאירים בז'ראנו, אלינור אגם, בלה ילמה, דפנה כהן, זוהרה כהן, טלי שגב, יעל
מילר, יפעת מזרחי, כלנית שורר, נטלי שפיר, נתי בלום, ענת בן זקן, פנינה
רוזנצוויג, רחל אוחנה, שגית קולמן שירלי רזניצקי, רחל לדאני ותמר בסביץ'

הפקת מסמך זה התאפשרה, בין היתר, הודות להקצאת המשאבים של
משרד הרווחה, הקרן למפעלים מיוחדים של הביטוח הלאומי וג'ויינט אשל,
ועל כך תודתנו להם.

קריאה מהנה!

פרדיגמת החשיבה

פרדיגמת החשיבה מהווה התשתית הרעיונית והמושגית לתחום של בני משפחה המטפלים בזקנים, והיא מיועדת לאנשי מקצוע ומתנדבים המעוניינים להתמקצע בתחום.

הנחות היסוד והערכים של תחום בני משפחה המטפלים בזקנים מסתכלים על בני המשפחה המטפלים כאוכלוסייה ייעודית בד בבד עם התבוננות רחבה על הקונטקסט- מהות תפקיד הטיפול בזקנים כמרכיב מרכזי בהזדקנות מיטבית של הזקן בקהילה. שלוש הנחות יסוד ו/או תיאוריות נמצאות בבסיס הפרדיגמה:

- **גישת הכוחות-** המניחה שלכל אדם יש את הכוחות והמשאבים הדרושים לו להתמודדות
- **בני משפחה מטפלים הם אוכלוסיית ייעודית,** שיש לתת לה מענה נפרד מצרכיו של הזקן
- **בהזדקנות מיטבית בקהילה לבני המשפחה יש תפקיד מרכזי בשמירה על איכות חייו של הזקן ותפקודו**

מתוך הנחות היסוד נגזרים ארבעה ערכים מרכזיים:

- בחירה ואוטונומיה

- שותפות

- פרו-אקטיביות

- אוניברסליות

פורום הארגונים לבני משפחה מטפלים באזרח הוותיק

הנחות היסוד והערכים באים לידי ביטוי בהיבט ההתנהגותי
באמצעות פעולות ו"שפה" (מסרים) מומלצים עבור כל מי שבא
במגע עם בן משפחה המטפל בזקן.

ארבע הפעולות הן:

- הנגשה
- התבוננות מעיניי הלקוח
- הסתכלות הוליסטית על האדם
- הסתכלות הוליסטית על המשפחה

המסרים והשפה בה ישתמשו אנשי המקצוע צריכים לשקף את
הנחות היסוד, הערכים הפעולות שצויינו.

פרידגמת החשיבה מוצגת בטבלה בעמוד הבא.

פרדיגמת החשיבה- בני משפחה המטפלים בזקנים

מסרים / שפה

פעולות

ערכים

הנחות יסוד

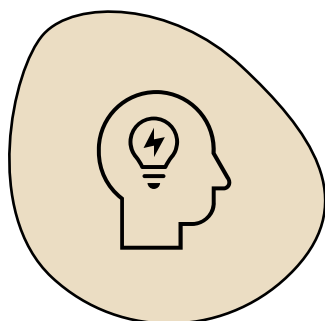
יש לך את הכוחות להתמודד בוא נמפה את המשאבים שברשותך אילו דברים עוזרים לך להתמודד?	הסתכלות הוליסטית על האדם הנגשה	בחירה ואוטונומיה שותפות	גישת הכוחות- לכל אדם יש את הכוחות והמשאבים הדרושים לו להתמודדות

כולנו היינו או נהיה בני משפחה מטפלים מה שלומך? מה אתה צריך כדי להצליח בביצוע התפקיד? איך אני יכול לעזור לך?	התכונות מעיני הלקוח הנגשה	אוניברסליות פרו-אקטיביות	בני משפחה הם אוכלוסייה ייעודית

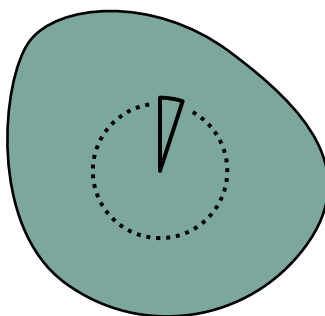
אתם יודעים הכי טוב מה לעשות יש לכם תפקיד חשוב מאוד אתם שותפים מלאים שלנו/ אנחנו שותפים מלאים שלכם חשוב שכל אחד במשפחה ישמור על בריאותו ותפקודו לטובת כולם	הסתכלות הוליסטית על המשפחה הנגשה	שותפות פרו-אקטיביות בחירה ואוטונומיה	בהזדקנות בקהילה למשפחה יש תפקיד מרכזי בשמירה על איכות חיינו ותפקודו של הזקן

איך כדאי להשתמש במתווה בבניית ההכשרה לאנשי המקצוע בארגון?

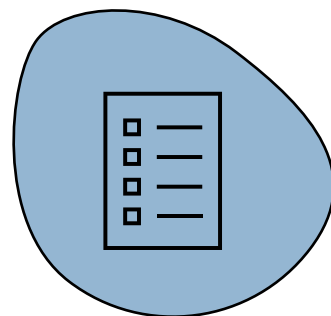
- המתווה ישמש כמצפן המכווין את ההוויה ודרכי הפעולה של תחום בני משפחה מטפלים באזרח הוותיק
- המתווה הוא מודולארי, וכל יחידה עומדת בפני עצמה
- קיימים קשרים וזיקות בין יחידות המתווה, וחלק מהתכנים מופיעים במספר יחידות בהתאם לרלוונטיות
- כל ארגון יהיה אחראי על קביעת המבנה והתוכן של מערך ההכשרה שלו, בהתאם לצרכיו, משאביו, אפיון אנשי המקצוע ומבנה ההכשרה

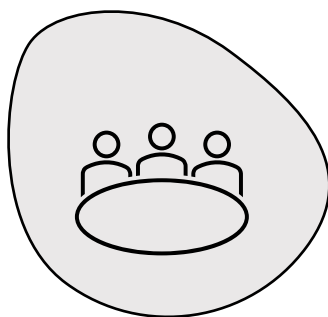
מושגים
מרכזיים

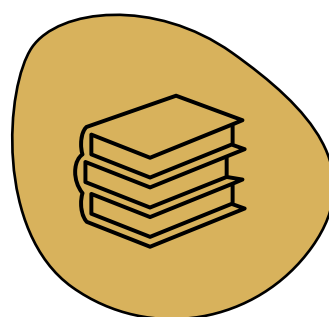
פירוט
היחידות

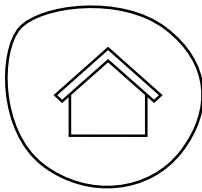
נושאים
מרכזיים

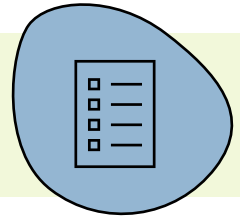
הארגונים
החברים
בפורום

חומרים כלליים

נושאים מרכזיים

המשפחה המבוגרת והיחסים הבין דוריים
אינטראקציה בתוך המשפחה
היבטים אתיים

המשפחה הרב
דורית

היבטים פיזיים/ בריאותיים של הזיקנה
רצף תפקודי בזיקנה
תיאוריות מרכזיות של הזדקנות

עולם הזיקנה

הגדרה ומאפיינים עיקריים
פרופילים ותפקידים
עומס הטיפול
השפעת העומס על בן המשפחה המטפל
התמודדות עם העומס הטיפולי
תכנית לשמירה עצמית
בן המשפחה כמטפל
היבטים אתיים

להיות בן
משפחה מטפל

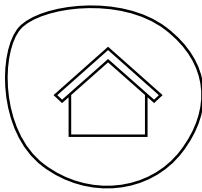
אבחון ואינטייק
תקשורת
עיבוד אובדנים
זיהוי מצוקה של בן המשפחה המטפל
התעללות והזנחה של הזקן

תמיכה, כלים
ומיומנויות של
איש המקצוע

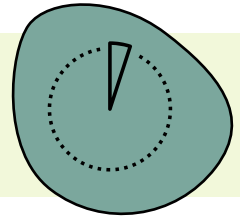
היבטים משפטיים
זכויות וחקיקה

היבטים משפטיים

פורום הארגונים לבני משפחה מטפלים באזרח הוותיק

פירוט היחידות

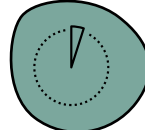
המשפחה הרב דורית

עולם הזיקנה

להיות בן משפחה מטפל

תמיכה, כלים ומיומנויות של איש המקצוע

היבטים משפטיים

המשפחה הרב דורית

מטרות היחידה:

- איש המקצוע יכיר את מאפייני מערכת היחסים הבין דוריים במשפחה הרב-דורית
- איש המקצוע יכיר את ההגדרה והמאפיינים של המשפחה הרב דורית
- איש המקצוע יכיר תופעות משפחתיות הכרוכות בטיפול בבן משפחה
- איש המקצוע יכיר דפוסי התנהגות בדינמיקה המשפחתית של בני משפחה מטפלים

קריאה מומלצת

זורון, י' (2006). בבית ולא במוסד – על הזכות למות בבית. הוצאת אשל, ירושלים
הנטמן, ש. (2010). דור הסנדוויץ' – כפל תפקידים, הקונפליקט הבין דורי והשפעתו על המשפחה
המבוגרת.. בתוך, י. בריק וא. לבנשטיין (עורכים). הזקן והמשפחה: סוגיות מרכזיות ביחסים בין -
דוריים. הוצאת אשל, ירושלים. עמ' 90-109.

חאג'י-יחיא, מ. (1994). המשפחה הערבית בישראל: ערכיה התרבותיים וזיקתם לעבודה סוציאלית.
חברה ורווחה, י"ד (3-4), 249-264.

לבנשטיין, א' וכץ, ר' (2010). הטיפול בזקן – מהו האיזון הרצוי בין המשפחה לבין המדינה? בתוך, י.
בריק וא. לבנשטיין (עורכים). הזקן והמשפחה: סוגיות מרכזיות ביחסים בין - דוריים. הוצאת אשל,
ירושלים. עמ' 40-53.

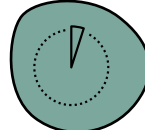
Birditt, K.S., Tighe, L.A., Fingerman, K.L., & Zarit, S.H. (2012). Intergenerational
relationship quality across three generations. *The Journals of Gerontology, Series B:
Psychological Sciences and Social Sciences*. 67(5), 627–638

Dafna Halperin (2015) Intergenerational Relations: The Views of Older Jews and Arabs.
Journal of Intergenerational Relationships, 13:1, 51-74,

Merz Eva-Marie, & Consedine, N.S. (2009). The association of family support and
wellbeing in later life depends on adult attachment style. *Attachment & Human Development*,
11(2), 203-221.

Fingerman, K., Miller, L., Birditt, K., & Zarit, S. (2009). Giving to the Good and the
Needy: Parental Support of Grown Children. *Journal of Marriage and the Family*, 1220 – 1233

פורום הארגונים לבני משפחה מטפלים באזרח הוותיק

המשפחה הרב דורית

- מעגל החיים המשפחתי
- הגדרת המשפחה הרב דורית
- תפקיד הזקן במשפחה הרב-דורית
- שינויים בהגדרת התפקידים במשפחה הרב-דורית
- תהליכים מקבילים (מה התפקיד של בן המשפחה בכל אחד מהרצפים התפקודיים, מה הצרכים שלו כולל אחרי מותו של הזקן)
- משפחות בעלי איפיוניים מיוחדים

המשפחה
המבוגרת והיחסים
הבין דוריים

הרחבה על הנושא ביחידה
עולם הזיקנה

- השפעת הטיפול של בן משפחה מטפל על האינטראקציה במשפחה

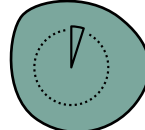
אינטראקציה
בתוך המשפחה

- ניגוד עניינים בין בן המשפחה והזקן

היבטים אתיים

הרחבה על הנושא ביחידה
היבטים משפחתיים

עולם הזיקנה

מטרות היחידה:

- איש המקצוע יכיר את תהליך ההזדקנות על היבטיו השונים
- איש המקצוע יכיר תיאוריות מרכזיות בזיקנה, בדגש על תיאוריית ההזדקנות המיטבית

קריאה מומלצת

[מפת מדדים לאומיים להזדקנות מיטבית, החלטת ממשלה 127](#)

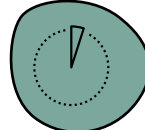
[מפת מדדים להזדקנות מיטבית, ג'וינט](#)

קורס "עיין ערך זקנה" ישראל דיגיטלית

פרילוצקי, ד' וכהן מ' (2015), גרונטולוגיה מעשית כרך א, פרקים 9-6 (עמ' 258-149),

רבינוביץ', מ' (2003), גילו של אדם וזמנו האישי, מוסד ביאליק, ירושלים

רוזין, א' (2003), הזדקנות וזיקנה בישראל, מוסד ביאליק, ירושלים

עולם הזיקנה

מחלות מרכזיות:

- זמנציה
- סרטן
- מחלות נירולוגיות: פרקינסון
- מחלות וסקולריות: אירוע מוחי
- מחלות לב
- מחלות ריאה כרוניות (COPD)
- שבר בצוואר הירך
- מחלות נפש

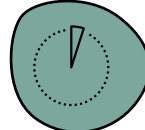
היבטים פיזיים / בריאותיים של הזיקנה

- הזקן העצמאי: תעסוקה, התנדבות
- התחלת התזדדרות
- שכריריות / אדם עם זמנציה / גוף מוגבלות מתמשכת, מצבים סיעודיים
- לקראת סוף החיים / מוות

רצף תפקודי בזיקנה

- תאוריות קוגניטיביות
- תיאוריות חברתיות
- תיאוריות פסיכולוגיות
- הזדקנות מיטבית

תיאוריות מרכזיות של הזדקנות

להיות בן משפחה מטפל

מטרות היחידה:

- איש המקצוע יכיר את ההגדרה והמאפיינים ש לבן המשפחה המטפל
- איש המקצוע יזהה תתי אוכלוסיות של בני משפחה מטפלים בעלי פרופילים ותפקידים שונים
- איש המקצוע יכיר את מרחבי ההתמודדות של בני המשפחה המטפלים
- איש המקצוע יכיר מושגי ליבה מתחום השפעות הטיפול וטכניקות התערבות להפחתת ההשפעות השליליות (טכניקות הרפיה, מודעות, פעילות גופנית, הפגה, תזונה)
- איש המקצוע ירכוש כלים להתאמת 'תכנית לשמירה עצמית'
- איש המקצוע יבין את תפקידו כגורם תומך בבן המשפחה המטפל.
- איש המקצוע יכיר כלים המסייעים לבן המשפחה המטפל: מיומנויות תקשורת, קבלת החלטות, ניהול זמן וכד'.

קריאה מומלצת

רגב, ע', בר-טור, ל' (2015). התערבויות מקצועיות עם בני המשפחה המטפלים בהורה או בבן-זוג זקן. גרונטולוגיה מעשית, כרך 2, פרק 21. 281-318.

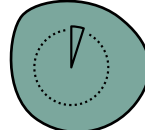
פרילוצקי, ד' (2015). מה אנשי מקצוע צריכים לדעת על זיקנה והזדקנות. גרונטולוגיה מעשית 3-32.

Clarke, E.J., Preston, M., Raskin, J. & U.L. Bengston (1999). Types of conflicts and tensions between older parents and adult children. *The Gerontologist*, 39 (3) 261-270.

Fingerman, K.I., P-C. Chen, E. Hay. K.E. Cichy, E.S. Lefkowitz (2006). Ambivalent reactions in the parent and offspring relationship. *Gerontology: Series B: Psychological sciences and social sciences*. 61B (3), 152.

Greene, R.R.& Kropf, N.P. (2014). Ch. 3, Theory for care: Integrating your caregiving Model. In, *Caregiving & Care Sharing*, Greene & Kropf (Eds.), 27-52. NASW Press.

Marcoen, A. (2005). Parent care: the core component of intergenerational relationships in middle and late adulthood. *European Journal of Aging*, 3, 208-212

להיות בן משפחה מטפל

- הגדרת בן משפחה מטפל
- היקף התופעה (נתונים)
- צרכים

הגדרות ומאפיינים
עיקריים

- פרופילים של בני משפחה מטפלים
- משימות ותפקידים מאפיינים
- דפוסי פעילות
- היבטים תרבותיים של הטיפול

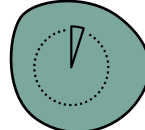
פרופילים ותפקידים

- הגדרת עומס טיפולי
- השפעות הטיפול
- מרחבי ההתמודדות

עומס הטיפול

- השפעות חיוביות
- השפעות שליליות

השפעות העומס
על בן המשפחה
המטפל

להיות בן משפחה מטפל

- הטמעת התנהגות מעודדת חוסן

התמודדות עם
העומס הטיפולי

- חשיבות השמירה העצמית
- בניית תוכנית לשמירה עצמית
- איש המקצוע כגורם מונע

תוכנית לשמירה
עצמית

הרחבה על הנושא ביחידה תמיכה,
כלים ומיומנויות של איש המקצוע

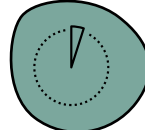

- מיומנויות טיפול

בן המשפחה
כמטפל

- המקום של בן המשפחה בקבלת החלטות
- טיפול פליאטיבי
- סוגיות רווחות בטיפול באדם עם דמנציה (הארכת חיים מול איכות חיים, הזנה בדמנציה מתקדמת)

היבטים אתיים

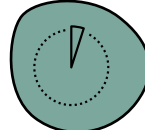
תמיכה, כלים ומיומנויות של איש המקצוע

מטרות היחידה:

- איש המקצוע יכיר כלים ליצירת תקשורת מיטבית ופתרון קונפליקטים אצל בני משפחה מטפלים.
- איש המקצוע יכיר מונחים מרכזיים הקשורים לאובדן ויקבל כלים ומיומנויות לעיבוד אובדנים עם בני משפחה מטפלים.
- איש המקצוע ידע לזהות סימני מצוקה אצל בן המשפחה המטפל ו/או הסובבים אותו
- איש המקצוע ילמד לזהות את תופעת ההזנחה וההתעללות בזקנים

קריאה מומלצת

- בר-טור, ל'. (2015). הטיפול הפסיכולוגי בזיקנה: מאפיינים ייחודיים לטיפול ולמטפל. גרונטולוגיה מעשית 120-148.
- גרונטולוגיה מעשית, כרך שני, שער שלישי – טיפול בזקנים בעזרת כלי התערבות ייחודיים. פרקים 12,13,14,15,16.
- הנטמן, ש'. (2015). עבודה סוציאלית עם זקנים: סוגיות מרכזיות וקווים מנחים להתערבות סוציאלית עם זקנים. גרונטולוגיה מעשית 93-120.
- לצטר-פאו, ס' (2015). טיפול בניצולי שואה: היבטים מעשיים. גרונטולוגיה מעשית 259-280.

תמיכה, כלים ומיומנויות של איש המקצוע

Care Map •

- זיהוי דפוסי אינטראקציה בתוך המשפחה
- זיהוי מרחבי ההתמודדות של בני המשפחה המטפלים
- מיפוי המשאבים והכוחות של המשפחה, הזקן ובן המשפחה המטפל

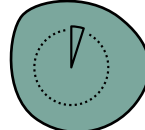
אבחון ואינטייק

- תקשורת בין אישית (מילולית, לא מילולית)
- ניהול קונפליקטים בין בני המשפחה

תקשורת

- סימנים מקדימים של מצוקה אצל בני משפחה מטפלים
- אבחון גורמי הלחץ
- תשישות החמלה

זיהוי מצוקה של בן המשפחה המטפל

תמיכה, כלים ומיומנויות של איש המקצוע

- מצבי סיכון שמועדים להתפתח להזנחה והתעללות
- פרופיל המתעלל- זיהוי מקדים
- חובת הדיווח

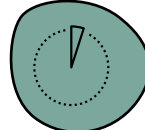
התעללות והזנחה של הזקן

- אובדן מתמשך לאורך שנות הזקנה
- שונות בהתמודדות של כל אחד מבני המשפחה
- חולים סופניים / טיפול פליאטיבי
- רגישות תרבותית
- עמדות ואתיקה
- הארכת חיים / המתת חסד
- גישה טנטולוגית ויחסה למוות
- ליווי לאחר תום התפקיד (פטירה)

עיבוד אובדנים

הרחבה על הנושא ביחידה
היבטים משפטיים

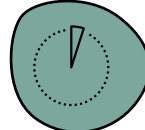
היבטים משפטיים

מטרות היחידה:

- איש המקצוע יכיר היבטים וכלים המשפטיים הקשורים לעולם הזיקנה
- איש המקצוע יכיר חוקים וזכויות הקשורים לבני משפחה מטפלים

קריאה מומלצת

זכותן בני משפחה מטפלים בקשיש או אדם עם מוגבלות או מחלה, כל זכות חוזר מנכ"ל, עובדים שהם בני משפחה מטפלים, נציבות שירות המדינה
מה בין חוק החולה הנוטה למות ליישומו, דוח מחקר, ברוקדייל, 2017
צוואה בחיים- הזכות לחיות ולמות בכבוד, מרכז מיזע רעות

היבטים משפטיים

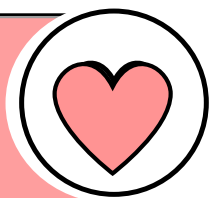
- תהליך קבלת החלטות ביחידה המשפחתית
- כלים מרכזיים מעולם המשפט
 - אפטרופסות
 - ייפוי כוח מתמשך
 - הנחיות רפואיות מקדימות

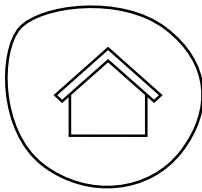
היבטים משפטיים

- מגילת זכויות המטפל העיקרי
- חקיקה וזכויות:
 - חוק המזונות
 - זיכוי מס
 - ימי מחלה
 - פיצויי פיטורין
 - הטבות נוספות
- גמלת סיעוד
- העסקת עובד זר
- טיפול פליאטיבי- חוק החולה הנוטה למות

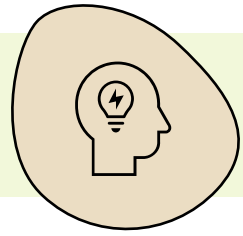
זכויות וחקיקה

בכל אחת מהיחידות מפורטות סוגיות
אתיות נוספות הקשורות לתוכן היחידה

מושגים מרכזיים

א

אובדן

אובדן דו משמעי

אובדן זכרון

אבחון כוחות ומשאבים

אבל מקדים

אוטונומיה

אחריות פיליאלית

אמביוולנטיות

אמפטיה

אפוטרופוסות

ב

בגרות פיליאלית

ג

גורמי חוסן

גורמים מסייעים

ד

זור הסנדוויץ'

זכאון

דפוס "הנמנע הפעיל"

דפוס "הנע בין הקצוות"

דפוס "הפועל בגישה המאוזנת"

דפוס "פעיל היתר"

ה

הגישה הנרטיבית

הוראות מקדימות

הזדקנות מיטבית

הכלה

הערכת עומס טיפול

הקשבה

התעללות

התעללות דיגיטלית

התעללות פיזית

התעללות כלכלית

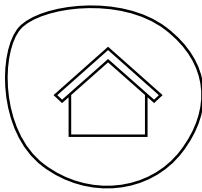
התעללות נפשית

ו

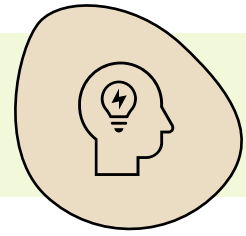
ויסות עומס

ויסות ותיעול לחצים

ויתור

מושגים מרכזיים

ל

לוגותרפיה
לחץ
ליווי רוחני

מ

מאזן החיוביות
מדד זריט
מודל החוסן הרב ממדי
"מחירים"
מיומנויות טיפול פיזי
מיומנויות תקשורת
מנעד רגשות שליליים
מעמסת הטיפול
מצבי לחץ
מציאות משותפת
משאבים במשפחה המורחבת
משאבים בקהילה
משמעות

ס

סגירת חשבונות
סולידריות

ז

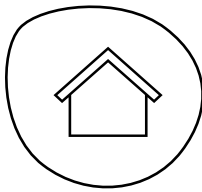
זיהוי עצמי
זקן כשיר

ח

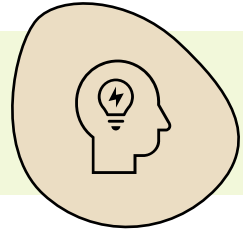
חוזקות
חולשות
חוסן
חוסר שיפוטיות
חוק המזונות
חמלה

י

ייפוי כוח מתמשך
ייפוי כוח רפואי
ירידה בתפקוד
ירידה בתפקוד קוגניטיבי
ירידה בתפקוד פיזי

מושגים מרכזיים

ע

עומס טיפולי
עומס פיזי
עומס רגשי
עוצמת התגובה
עימות
ערוצי התמודדות

ש

שבריריות
שותפי תפקיד
שחיקה
שיקוף
שמירה עצמית
שפת גוף

פ

פטרנליזם
פיתוח חוסן
פיתוח מודעות עצמית
פרשנות

ת

תיאוריה אקולוגית
תיאוריית החליפין
תיאוריית המערכות
תיאוריית התפקיד
תיאוריית מעגל החיים
תיעדוף
תיקון / סליחה
תמיכה באדם אחר
תפקוד בADL
תפקוד בIADL
תפקיד כפול
תשיות
תשיות נפש

צ

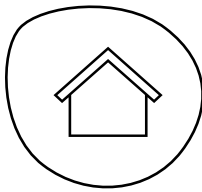
צוואה
צמיחה מטראומה / משבר

ק

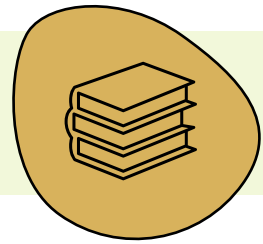
קונפליקט

ר

רשת תמיכה

חומרים כלליים

חומרי קריאה כלליים

ספרים

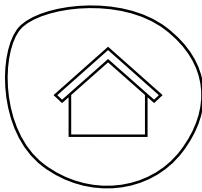
- גילו של אדם וזמנו האישי (מריאן רבינוביץ, 2003)
- [גרונטולוגיה מעשית כרך א](#) (דנה פרילוצקי ומירי כהן, 2015)
- [גרונטולוגיה מעשית כרך ב](#) (דנה פרילוצקי ומירי כהן, 2015)
- [דור הסדנוויץ'](#) (שירה הנטמן ומם ברנשטיין, 2000)
- הזדקנות וזקנה בישראל (ארנולד רוזין, 2003)
- [הזקן והמשפחה](#) (יצחק בריק ואריאלה לבנשטיין, 2010)
- [האתגר שבהזדקנות](#) (ליאורה בר טור, 2005)

מדריכים

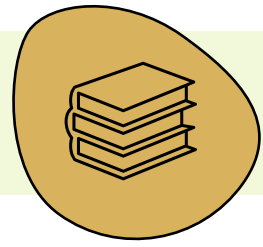
- [זמנציה בימי קורונה מידע למטפלים](#)
- [זמנציה מתקדמת מדריך למשפחות](#)
- [המדריך לבני משפחה מטפלים עמותת קרגיברס ישראל](#)
- [זכויות של זהב המשרד לשיוויון חברתי](#)
- [טבע דואגים למטפלים](#)

דוחות מחקריים

- [אסופת הדוחות הגדולה של מכון ברוקדייל בנושא בני משפחה מטפלים](#)
- [סקר השפעות הקורונה על בני 65+ בישראל- ג'וינט אשל ו ERI](#)

חומרים כלליים

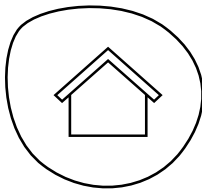
חומרי קריאה כלליים

כלים להעשרה

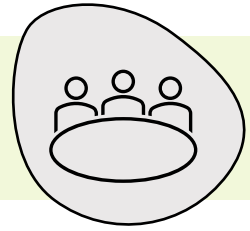
- [חוסן- איך לבנות חוסן נפשי? יהודית כץ מארחת את פרופ' דני חמיאל](#)
- [את אני והזקנה- דנה פאר ויעל חביב](#)
- [קורס מניידפולנס אומנות פיתוח הקשב הפנימי בקמפוס IL](#)
- [בלוג על קולנוע וזקנה של איסי דורון \(אנגלית\)](#)
- [עיין ערך זקנה קורס יסודות בגרונטולוגיה](#)

סרטונים

- [סרטון קצר על אמפטיה](https://www.youtube.com/watch?v=yOD_NUvKQ74&t=49s)

הארגונים החברים בפורום

הקלקה על הלוגו תיתן פרטים נוספים על העשייה של הארגון

המשרד לשוויון חברתי

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل
האפוטרופוס הכללי
THE ADMINISTRATOR GENERAL
الوصي العام

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

משרד הרווחה
והביטחון החברתי

CareGivers ISRAEL
הארגון הישראלי לבני משפחה מטפלים

ג'וינט ישראל אשל
יחד בעשייה חברתית למען הזקנים

הביטוח
הלאומי

שירות הייעוץ לאזרח הוותיק ומשפחתו · 9696*

מאחדת
משנים את עולם הבריאות בישראל

כללית

מזבי
קבוצת הבריאות הטובה בישראל

מלבב

מציון
האגף לסייעוד
ותמיכה
בקשישים
2/תחילת 2011

עמד
עמותה לחולי דמונציה, אלצהיימר
ומחלות דומות בישראל (ע"ר)

נאמן
נפגעי אירוע מוחי
נלחמים בשבץ

יד שרה
מחלימים בבית
יד לתומך - תמיכה וליוי
לבני משפחה מטפלים
*6444

המרכז הרפואי הישראלי
לאלצהיימר

תל-חי
המכללה האקדמית

רעות
Reuth
מרכז רפואי שיקומי
REHABILITATION HOSPITAL

מאירס ג'וינט
ברוקדייל

פורום הארגונים לבני משפחה מטפלים באזרח הוותיק